

Egy nemzetközi nyelv jelene és jövője a mai nemzetközi kapcsolatokban

Az alapok

Az egyik legelterjedtebb nemzetközi nyelv, az eszperantó megalkotója nem a nyelveket akarta eltörölni, hanem az volt a szándéka, hogy az anyanyelve mellett mindenkinek csak egy idegen nyelvet kelljen megtanulnia;

- mivel ez a nyelv semleges, nem kötődik nemzethez és ezáltal kizárja a nyelvi felsőbb és alsóbbrendűséget;
- mivel ezt a nyelvet ember alkotta, tehát tudatosan szerkesztett, azaz logikus és nincsenek benne nyelvtani és egyéb kivételek;
- mivel ennek a nyelvnek a nyelvtana és szókincse egyszerű, ugyanis a legáltalánosabban használt európai nyelvek szókészletéből állították össze, nincsenek dialektusai és
- mivel ennek a nyelvnek a hangkészlete mentes az olyan hangoktól, amelyeknek kiejtése az átlagembernek nehéz és helyes használata speciális hangképzést igényelne.

Az eszperantó az elmúlt több, mint 120 éves fennállása alatt nemzetközileg is bizonyított: bevált és napjainkban a világ majdnem 150 országában beszélik.

Ezen a nyelven létezik szép- és szakirodalom mind eredetiben, mind fordításban. A Bibliától a robottechnikáig, az űrhajózástól a számítógéprendszerekig és a modern orvostudományon keresztül számtalan szakma használja sikerrel és mind a politikai, a gazdasági, mind a kulturális életben egyre szélesebb körben terjed el.

Az évente megrendezett eszperantó világkongresszusokon 3-4000 lelkes az eszperantót magáénak valló híve jön össze és egy héttig egy és ugyanazon a nyelven vitatják meg az általuk fontosnak tartott és a kongresszus szervezői által kiválasztott problémákat.

Ez történt néhány héttel ezelőtt 94. alkalommal 2009. július 25. és augusztus 1-e között a lengyelországi Białystokban a nyelv megalkotójának, Ludwik Zamenhof szemorvosnak a szülővárosában.

A nemzetközi nyelv, vagyis az eszperantó hívei ugyanis három területen kötöttek és fognak kötni szoros szövetséget, amely elszánttá és megingathatatlanak teszi őket számos, az eszperantóval szemben felhozott érveléssel szemben.

A három elv

Az első maga az **eszme**, vagyis hogy az anyanyelve mellett senkinek se kelljen megtanulnia több idegen nyelvet annak érdekében, hogy idegen nyelvű környezetével, boldogulni tudjon és mindezek mellett és közben valamennyi partnerével szemben mind nyelvileg, mind szakmailag egyenrangú maradjon.

Volt és ma is van sok olyan „eszperantista”, aki csak az elv, az eszme híve, de valamilyen oknál fogva nem tudta, vagy nem akarta megtanulni magát a nyelvet, mindazonáltal a fenti eszme lelkes híve és támogatója. Elegendő, ha erre Lev Tolsztoj, Romain Rolland, vagy a magyar Karinthy Frigyes nevét említjük, aki az 1930-as években még a Magyar Eszperantó Szövetség elnöki tisztét is elismeréssel töltötte be.

A második összekötő kapocs maga a **nyelv**. Akik eljutottak oda, hogy bármely más beszélt nyelvnél sokkal rövidebb idő alatt és lényegesen kevesebb fáradsággal sajátították el a nemzetközi nyelvet, vagyis az eszperantót. Alkotója, L. Zamenhof ugyanis az első kiadott nyelvkönyv szerzőjének (1887) „Doktor Eszperantót”, azaz „Doktor Reménytelt” tüntette fel, amitől később ez az elnevezés magára a nyelvre is ráragadt; vagyis annak reménye, hogy a világ hamarosan rájön, hogy a nyelvek bábeli zűrzavarában talán ez a megoldás lenne a legmegfelelőbb.

Tehát mindazok, akik azon szerencsések közé kerültek, hogy beszélnek (írják és olvassák) a nemzetközi nyelvet, tisztában vannak annak mind közhasznú, mind saját, személyes igényeikre, valamint szórakoztatásukra is felhasználható előnyeivel.

A harmadik tényező maga a **mozgalom**. Az eszperantóul beszélők több milliós családjának közössége, amelyik a már említett eszme és a nyelv birtokában közösséget érez és amelynek szellemében nem ellenségként, hanem megértéssel viszonyul a többi „eszmetárshoz”, ahogyan az eszperantisták egymást szólítani szokták.

„Született” és/vagy „mindhalálíg eszperantisták”

Egyesek, akik anyanyelvükkel párhuzamosan, szinte második anyanyelvként sajátítják el és használják a nyelvet, ők az ún. **denaska esperantisto-k**. Az évente rendszeresen megrendezett világkongresszusokon, de számos egyéb ifjúsági és szakmai rendezvényen külön csoportot képeznek.

A másik csoportot alkotják azok, akik már felnőtt fejjel sajátították el a nyelvet (és az eszmét) és lettek hívei a nemzetközi nyelvnek és a mozgalomnak. Magyarországon az elmúlt 10-12 évben évente 5-6000-en tesznek sikeres ún. állami nyelvvizsgát ebből a nyelvből, néhány hónapos intenzív tanulás után és a hazai nyelvvizsga statisztikák szerint az eszperantó a harmadik leggyakrabban választott idegen nyelv az angol és a német után.

Akik életük végéig kitaranak a nemzetközi nyelv mellett, szokták magukat „mindhalálíg eszperantistának” („**ĝismorta esperantistoj**”) nevezni, válaszul arra, hogy ők, sajnos, nem lehettek „születésüktől kezdve eszperantisták”.

Az emberiség nyelvi problémái már ősidőktől kezdve ismertek. Elég, ha a Bibliára és a Babel torony építéskor felmerült nyelvi problémákra utalunk.

Miként az egynyelvűség, úgy a többnyelvűség is csak ideig-óráig jelentett megoldást az évezredek során az emberiség számára. Az **anyanyelvről**, ami számos esetben lehet a **többségi környezet nyelve** is, mondanak le az emberek a legkevésbé szívesen. Tudjuk ezt a nagy birodalmak (mezopotámiai, **kínai, indiai**, japán, **görög, római**, azték, perzsa, kazár, **orosz**, stb.) és a népvándorlások történetéből.

A történelem folyamán a helyzet még akkor sem javult, amikor a „tolmácsolásra”, azaz a „nyelvet tudók” felhasználására többnyire csak a háborúk befejeztével, illetve a béke megkötésekor került sor.

A soknyelvűség, illetve a „hivatalos” nyelv problémája Európában

A XVII-XVIII. században merült fel komolyan és vált egyre fontosabbá, amikor is a latin nyelv használata kezdett visszaszorulni és a nemzeti nyelvek pedig egyre inkább követelték helyüket a mindennapi kommunikációban, hiszen az érintett országok és területek lakossága többnyire egynyelvű volt.

Főbb állomásokként, Európában, a napóleoni háborúk lezárását jelentő bécsi békét (1815), az első nemzetközi szervezetek megalakulását (XIX. század második fele), majd az első világháború befejezését jelentő béketárgyalásokat szokták megjelölni (1920).

A Népszövetség (1919), majd az ENSZ megalakulása (1945) újabb mérőföldkő volt nemcsak az egy és a többnyelvűség küzdelmében, de itt kezdtek „kikopni” a korábban hagyományos közvetítő nyelvek, és jöttek be az új, a győztes hatalmak nyelvei. A latin után Európában kifelé tendált a diplomácia „hivatalos nyelve” a francia és a sorozatos háborúk (az I. és a II. világháború) elvesztése miatt a német immáron büntetésből, került ki a hivatalos nyelvek sorából. Bejött viszont az orosz és a kínai, a spanyol, majd az 1970-es években az olajdollárok miatt az arab. Az ENSZ-ben, mint a legnagyobb létszámú és legfontosabb nemzetközi szervezetben jelenleg 6 hivatalos nyelv van, amelyek közül kettő munkanyelvnek is minősül. Ez hétköznapiasan azt jelenti, hogy minden dokumentum és felszólalás megjelenik, illetve hangozhat el az ú. n. „hivatalos nyelveken” (angol, francia, spanyol, orosz, kínai, arab), de a napi munka csak az első kettőn, azaz a munkanyelveken folyik*.

Gondolom, nem kell számokkal illusztrálnom, hogy egy huszon-valahány nyelven folyó több hónapos, esetleg évekig elhúzódó tanácskozás hány ezer órás tolmácsolást és oldalnyi fordítást igényel ennek minden költségkihatásával együtt.

Nos, itt jutunk el ismét a nemzetközi nyelv gondolatához, amelyet, ha a résztvevő országok elfogadnának, óriási szellemi és anyagi energiát szabadítanának fel, nem beszélve arról, hogy a tárgyalások és a megállapodások megkötése, továbbá a dokumentumok kibocsátása, megjelentetése emellett milyen óriási idő és anyagi nyereséggel is járhatna.

Tudom, sokan azt mondják: „minek erőlködni holmi mesterséges, vagy műnyelvvél, hiszen a problémát már megoldotta az élet és itt van az angol”.

*Kivételt képeznek azok a konferenciák, amelyeken a résztvevők más hivatalos, vagy munkanyelvben állapodnak meg, vagy csak egyet jelölnek meg (pl. dél-amerikai regionális értekezletek, francophon országok konferenciája, stb.).

A globalizáció gyors terjedése miatt a soron következő csapást a nyelvek sokszínűségére az Európai Unió mérte. A ma már 27 tagország 24 hivatalos nyelvet tart nyilván és használ egyre intenzívebben „az egyenrangúság és az egyenlőség” szellemében.

Nos, aki életében akár egyszer is vett részt nemzetközi tanácskozáson, az akár a saját bőrén is tapasztalhatta, hogy mit jelent érdemi vitában keveredni egy anyanyelvűvel, vagy kibogozni és helyükre tenni egy dokumentum szövegében azokat a szinonimákat, amelyek hosszútávon súlyos anyagi és erkölcsi kötelezettségeket róhatnak egyes országokra, érdekcsoportokra*. Nem beszélve arról a nem mellékes tényezőről, hogy a megállapodások szövegét majd ismertetni kell mindazokkal az érintettekkel, akiknek a többsége alapszinten sem, nemhogy ilyen mélységben ismerne egy idegen nyelvet.

Ezeket az apró „buktatókat”, amelyek még a gyakorlott profi tolmácsoknak, fordítóknak is komoly, megoldandó feladatokat jelentenek, ú. n. „vízalatti köveknek, csapdákknak” szokták udvariasan, de találóan nevezni.

És itt nem az angol, vagy a francia nyelv és azok hegemóniájáról kívánok szólni. Lehetnek ezek bármelyik más „nagy világnyelvek” is, amelyeknek anyanyelvű használói mindig „nyelvíleg” felsőbbrendűek lesznek a nem anyanyelvűként beszélőkkel szemben. Ha nyíltan nem is, de magukban és a hátrányosan érintettek háta mögött igen gyakran „másodrendűeknek”, egyszerűbben és udvariatlanabban szólva lenézik és primitíveknek tartják a nyelvüket nem anyanyelvi szinten beszélőket és ezzel nem is egyszer vissza is élnek.

Sajnos ez a „nyelvi gög”, vagy felsőbbrendűségi tudat igen gyakran tapasztalható a franciák esetében. Sok kelet-középeurópai, de angol, orosz és ázsiai anyanyelvű tárgyaló érezhette ezt a fajta lenézést a saját bőrén is.

Az angol „anyanyelvű” indiaiak, fülöp-szigetiek, szingapúriak és néhány anglofon afrikai ország állampolgárai bizony, számos esetben, élveznek előnyt nyelvismeretük miatt, pl. a nemzetközi szervezetekbe történő felvételnél, amikor egy „jól képzett” adminisztrátort keresnek. Hasonló a helyzet a frankofon afrikaiakkal, akik néha az anyaországiaknál jobban bírják a volt gyarmatosító nyelvét, ugyanakkor nem ritkaság, hogy a valódi, vagy bejegyzett anyanyelvüket távolról sem beszélik ilyen jól és pontosan, az írás-olvasásról már nem is beszélve.

A fenti helyzet fordult elő igen gyakran a volt Szovjetunióban is, ahol egyes nemzetiségiak valójában orosz anyanyelvűek voltak, még ha hivatalosan tadzsikoknak, kazahoknak, vagy valamelyik finnugor területnek az őslakóinak is vallották magukat. Itt, hivatalos papírjaik alapján, a helyzeten az könnyített, hogy a nemzetközi szervezetek az angolhoz és a franciához viszonyítva viszonylag kevesebb „nyelvet cserélt” szovjet állampolgárt kerestek adminisztratív munkára.

A nemzetközi nyelv és annak alkalmazása, illetve alkalmazhatósága a nemzetközi szervezetekben és tanácskozásokon.

Az, hogy az eszperantó alkalmas és alkalmazható a nemzetközi szervezetekben és a legkülönbözőbb típusú magas szintű tárgyalásokon, az ma már bizonyított tény. Elég idézni az EU ú. n. lisszaboni szövegtervezetét (alkotmány), amely hozzáférhető és egyértelműen világos eszperantó nyelven is. (Hála Molnár Lajos és csapata lelkes fordítói munkájának.)

* Egy ilyen vitában ugyanis nem azt mondjuk el, amit szeretnénk, hanem azt, amit az adott nyelven el tudunk mondani nyelvismeretünk korlátain belül.

Az, hogy az eszperantóul beszélő/tárgyaló/szövegező ország képviselője nem fogja lenézni, vagy nyelvi göggel kezelni a partnerét, az is nyilvánvaló, hiszen a nyelvtudás szintje ebben az esetben nem anyanyelvfüggő. Mindenkinek egyenlő joga és lehetősége nyílik a választott nemzetközi nyelv magas szintű és szakértői kitételekkel (terminus technicusokkal) bővített elsajátítására.

Arról már szinte szükségtelen is beszélni, hogy az így született anyagokat egyenesen lehetne akár az egyes nemzeti nyelvekre fordítani, amelyek beszélői idővel elsajátíthatnák az eszperantót, mint lingua francat, azaz második, vagyis a kommunikáció nyelvét.

De térjünk vissza a mindennapi gyakorlathoz és próbáljuk megállapítani azt, hogy hányadán is állunk, azaz hol és mikor használják, illetve használhatnák a nemzetközi nyelvet napjaink nemzetközi tárgyalásain, illetve a nemzetközi szervezetekben és amennyiben nem alkalmazzák, akkor ennek mi lehet az oka?

Tudomásunk szerint az eszperantót **hivatalos nyelvként** használják:

- az évente megtartott eszperantó világtalálkozásokon (UEA, SAT, stb.);
- az egyéb eszperantó nyelvű rendezvényeken (ILEI, UMEA, OOMOTO, IFEF);
- számos szakmai (orvosi, pedagógiai, műszaki, egyházi, stb.) rendezvényen, amelyeknek más világnyelvek mellett az eszperantó is hivatalos nyelve;
- számos ország információs anyagait, így vasúti menetrendjét, távközlési eszközeinek használatát a nemzetközi nyelven is közlik (pl. a budapesti telefonkönyvben, a vasúti menetrendben);
- filmfesztiválokon, kulturális rendezvényeken, irodalmi eseményeken (Floraj Ludoj);
- pártrendezvényeken (Európai Demokratikus Unió);
- tudományos konferenciákon (KCE, eszperantológiai, irodalom-történeti, stb.);
- az idegenforgalomban.

* *Mi az oka egyes intézmények tartózkodásának a nemzetközi nyelv használatával szemben?*

- a bizonyított tények ellenére még mindig akadnak olyanok, akik nem bíznak az eszperantóban, mert nem ismerik eléggé a nemzetközi nyelv alkalmazhatóságát (szókészletét, nyelvtanát, kifejezőkészségét, szaknyelvi terminológiáját), egyszóval a tájékozottság hiánya;
- a megfelelő számú és tudásszintű tolmács és fordító fellelhetősége és elérhetősége;
- a résztvevők ilyen irányú határozott igényeinek hiánya.

* *Ellenfele-e az eszperantó az angolnak?*

Objektíven ítélve nem. A már felsorolt okok miatt ilyen jellegű felvetésnek helye sem lehetne.

Ugyanakkor a „nemzetközi konferencia angol” (NKA), sem bonyolult szókészlete, nyelvtana, sem nehézkes kiejtése, sem frazeológiája miatt, sem kulturális háttérét illetően nem lehet versenytársa a nemzetközi nyelvnek.

Gyakorlatilag ez a **nemzetközi konferencia angol** sem más valójában, mint az egyik, minden egyéb nemzetközi nyelvnél elterjedtebb **nemzetközi segédnyelv**, amely jelenlegi pozícióját az USA és az egykori Brit Birodalom (Nemzetközösség) politikai, gazdasági és kulturális előretörésének köszönheti az elmúlt 50 évben.

* *Ki fogja-e, illetve ki tudja-e szorítani a NKA az eszperantót?*

Reméljük, hogy nem, noha jelenleg a „versenyben” az eszperantó egyelőre még nem áll túl jól, számos ismert oknál fogva (korlátozott anyagi lehetőségek, a nyelv

széleskörű ismertségének hiánya, a beszélők létszáma, a tolmácsok és a fordítók hiánya miatt). Egy, vagy több ország, illetve nemzetközi szervezet/közösség határozott kiállása, politikusok, ismert közéleti személyiségek, parlamenti képviselők támogatása a nemzetközi nyelv bevezetése és használata mellett, jelentősen javítana ezen a helyzeten a különböző jelentősebb nemzetközi rendezvényeken.

* *Mi kellene ahhoz, hogy a nemzetközi nyelvet **a nemzetközi szervezetek is alkalmazzák?***

A 94. Eszperantó Világkongresszuson az interlingvisztikai szekcióban Ranieri Clerici az Európai Parlament olasz képviselője ezt a kérdést az alábbiakban foglalta össze:

1. vegyék fel az eszperantót az adott nemzetközi szervezetek eddig használt hivatalos, illetve munkanyelvei közé;
2. a politikusok és a gazdasági szakemberek ismerjék fel végre, hogy egy semleges nemzetközi nyelv megtanulása gyorsabb, költségkímélőbb és a kommunikáció ennek a nyelvnek a segítségével sokkal hatékonyabb;
3. fenn kell tartani az eszperantó folyamatos népszerűsítését és biztosítani oktatását az óvodától az egyetemig, továbbá
4. fejleszteni és folyamatosan kell bizonyítani az eszperantó alkalmazhatóságát az élet, vagyis a tudomány, a gazdaság, a politika és az irodalom valamennyi területén;
5. tudomásul kell venni, hogy napjainkban a globalizáció és a kommunikáció felgyorsulása elengedhetetlenné teszi egy második anyanyelv, azaz egy semleges közvetítő nyelv alkalmazását mind beszédben, mind írásban.
6. Erre a legnagyobb igény és a legjobb terep lenne a többnyelvű nemzetközi szervezetekben, ahol a nemzetközi nyelv hatékonyan tudna hozzájárulni a közös megértéshez, miközben hatalmas emberi erőfeszítésektől és költségektől kímélné meg az érintetteket.

Szubjektív (személyes) megjegyzések

És végül, engedjenek meg egy szubjektív megjegyzést tennem az ügyben. Amikor az 1950-es évek közepén Magyarországon több nyelv kötelező oktatása mellett, illetve az akkori társadalmi elvárásoknak megfelelően láttam neki az idegen nyelvek tanulásához, magamtól jutottam el arra a gondolatra, hogy az általam tanulmányozott (európai nyelvek) számos közös szót tartalmaznak, amelyekből ki lehetne alakítani egy „közösen használható”, vagy másképpen szólva „nemzetközi” nyelvet. Lexikonokból és különböző hasonló jellegű írásokból jöttem rá, hogy nyitott kapukat döngetek, hiszen erre előttem már többen is rájöttek.

A nemzetközi nyelvek és az eszperantó megtalálása

A nemzetközi nyelveket már több ezer éve találják fel és próbálták alkalmazni, hiszen nem is egy, hanem több tucat nemzetközi nyelv is létezik. Évente átlagban ma is 10-15 születik. Vannak pazigrafikus (jel) nyelvek, számokkal, hangjegyekkel (pl. solresol), képekkel írott nyelvek, de a közúti közlekedésben is működik egyfajta nemzetközileg is bevált „nyelvrendszer”, amelyet mindannyian ismerünk és naponta használunk.

Van ezen kívül, például, a **süketnémák** nyelve. Noha a világon majdnem mindenki egyformán süket és néma, mégsem érthető ez a nyelv közvetlenül. A **hieroglifákat** használók (kínaiak, japánok, koreaiak), noha írásban ugyanazt olvassák és értik meg, de beszédük, azaz a beszélt nyelv és a kiejtés nyelvenként teljesen eltér és így egymást a beszédben már nem értik meg. Ha ez nem így lenne a világon élő másfél milliárd kínai sem érthetné meg egymást.

Ezt követően ismerkedtem meg a mesterséges nyelvek két nagy kategóriájával az ú. n. „a posteriori” és az „a priori*” mesterséges nyelvekkel. Az első esetben, leegyszerűsítve, a meglévő nyelvek szókincsének és nyelvtanainak szintetizálásával kívánnak egy új nyelvet létrehozni (pl. a mondial, a novial, az interlingua, a romanid, de ide tartozik a Basic English vagy az eszperantó); míg az „a priori” nyelvek nem a természetes nyelvek szerkezetére (nyelvtan) és elemeire (szókészlet), hanem filozófia elképzelésekre épülnek. Így ezek a nyelvtervezetek viszonylag nehezen sajátíthatók el és kevésbé lehetnek népszerűek, hiszen új szavak és nyelvi struktúrák segítségével próbálták megalkotni egy új nemzetközi nyelvet pl. a volapük (1880), loglan (1960), babm (1962), stb.

Így jutottam el, bárki rábeszélése nélkül, magamtól az eszperantóhoz és lettem annak lelkes híve és vagyok rendszeres használója 15 éves koromtól kezdve.

* a priori nyelvet alkotók:

Descartes (1596-1650), Leibnitz (1646-1716), Bacon (1561-1626). Kalmár György (1772), Réthy András (1821), Paics Mózes (1864), Sudre Jean François: Solresol (1830) (betűk, számjegyek, muzikogrammok, piktogrammok, ideogrammok)

Kísérletek a világnyelvre napjainkban

Az elmúlt több, mint 50 évben számos körülmény változott meg a világban.

A „**szocialista vilárendszer nyelve**” az orosz, mint tudjuk, nem ért el átütő sikert. Talán a cirill abécé, a bonyolult kiejtés, az erőszakos oroszosítás a Szovjetunióban és a nyelv kötelezővé tétele számos ú. n. egykori szocialista országban sem használta a világméretű terjesztésnek.

Az „**imperialisták nyelve**”, az angol, amelytől már gyermekkorunktól kezdve óva intettek és amelyek napjai, a szocialista ideológusok szerint, a rendszer fennmaradásával együtt meg voltak számlálva, egyre inkább úgy tűnik, hogy óriási méretekben terjed. Az olyan nyelvterületeken is, mint a német, a francia és a spanyol nyelvű világbirodalmak, ahol ugyancsak igyekeznek, ha nem is az angol-amerikai imperializmust, de annak nyelvét kordában tartani, és nem kevés hazafias propaganda, anyagi ráfordítás mellett azt hathatósan visszaszorítani.

Az elmúlt 20-25 év alatt ez az „imperialista angol” igen erősen és hatékonyan tört be a volt Szovjetunióba is, ahol bizony már gyakran az orosz is egyre gyakrabban áldozatul esik neki (mind az orosz helyettesítése az angollal, mind az orosz nyelv rettenetes és kritikátlan elangolosításával). Ez persze jellemző más nyelvekre is, amely alól sajnos a magyar sem kivétel!

De a nyelvek sokaságában – közel 6000 beszélt önálló nyelv esetében – nem szabad csak európai szemmel vizsgálni a problémát. Ott vannak az ázsiai és az afrikai országok. Az ő nyelveikkel mi lesz? Elangolosodnak, elfranciásodnak, elspanyolosodnak?

Nos, egy jól megválasztott nemzetközi nyelv itt is elkelne úgy, hogy annak hasznát a beszélők is konkrétan tapasztalhatnák, ugyanakkor a kihalás felé haladó, vagy arra ítélt nyelvek (afrikai, ázsiai, több, a volt Szovjetunióban beszélt nyelv) megőrzése, megfelelő számú beszélővel, kulturális és néprajzi szempontból is nagyon fontos lenne.

A jelenlegi tapasztalatokból kiindulva, az eszperantó az így támasztott követelményeknek is megfelelne. Az utóbbi évtizedekben nő a száma az eszperantóul beszélőknek Japánban és

Kínában. India is követi a két „nagy testvért”. Itt is szeretném megjegyezni, hogy az Egyetemes Eszperantó Szövetség nemrég megválasztott elnöke indiai!!

A japán kormány anyagilag is támogatja az eszperantó terjesztését és biztosítja elterjedését. A Kínai Eszperantó Szövetség, állami támogatás mellett, az egyik leghatékonyabb a világon (rádióadások, könyvkiadás, oktatás, stb.). Valamint ide tartoznak mindazok a szakkonferenciák, amelyeken az eszperantót is immáron hivatalos nyelvként jegyzik.

Lehet, hogy az ázsiaiak tudnak valamit, amit mi még nem?

Kár lenne lemaradnunk egy olyan jó ötlet megvalósításáról és lemondanunk gyakorlati alkalmazásáról nemzetközi szinten, amely többek között Európában született!!!

Testu (elprovu) kaj uzu la internacian lingvon – esperanton!
(Próbáljuk ki és használjuk a nemzetközi nyelvet, azaz az eszperantót!)

Köszönöm a figyelmüket! Dankon pro la atento!

Prof. dr. **Nanovfszky György**
nagykövet, egyetemi tanár
az AIS tagja, az UEA tiszteletbeli tagja,
a MESZ tiszteletbeli elnöke

Felhasznált/ajánlott irodalom/ literaturo uzata kaj rekomendita:

1. A világ nyelvei. szerk.: Fodor István Bp. Akadémiai Kiadó 1999
2. David Crystal: A nyelv enciklopédiája. Bp. Osiris 1998.
3. A nyelvek világtalasa (többen) Bp. Kossuth Kiadó 2006
4. Szerdahelyi István: Bábeltől a világnyelvig Bp. Gondolat 1977
5. Szerdahelyi István: Bevezetés az Interlingvisztikába Bp. 1980
6. Bárczi Géza: A nemzetközi nyelvről Bp. 1987
7. Deme László: Nyelveink jövője és jövőnk nyelve Bp. 1990
8. Dudich Endre: Dekdu argumentoj...Bp. 2008